

Szerkesztési iroda:
Nagybecskerek, Zápolya-n. 1.,
hová a lap azelmirészt illető
minden közlemény intézendő

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-n. 1.
hová a hirdetések, az előfize-
lések és a lap szétküldésére
vonatkozó felajánlások inté-
zendők.
Telefon-szám 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.
Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 K.
Félévre ——— 12 K.
Negyedévre ——— 6 K.
Egy hóra ——— 2 K.
— Egyes szám ára 3 fillér. !

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtat-
nak el. Azonkívül az összes
hirdetési irodákban.

Megjelenik vasár- és ünne-
pnapok kivételével mindennap
déltűn 5 órakor. ■■■■ ■■

Nagybecskerek, 1912.

XLI. évfolyam 206. szám.

Kedd, szeptember 10.

Önámítás.

— Politikai munkatársunktól. —

B u d a p e s t, szept. 10.

Önámításban mondotta Apponyi Mádon, hogy vissza tudná az ellenzék csinálni a juniusi eseményeket. Más — ugymond — ugyse tudunk elérni, mint a jogosság elvének megmentését.

Ez eddig nagyon böcs, higgadt, okos beszéd. És ehhez nem is szükséges a „szünetlen harc“, amit aztán Apponyi később emleget. A jogosság elvének, sőt magának a jogosságnak is megmentése nagyon könnyű dolog. Nem kell ahhoz szünetlen harc, csak szünetlen jóakarát, szünetlen tárgyilagosság és szünetlen türelem, az ellenpárt véleményével, meggyőződésével és kijelentésével szemközt.

Sehol Magyarországon nem óhajtják jobban a békességet és konszolidált állapotokat, mint éppen az Apponyi gróffal átellenben álló nemzeti munkapártban és ha ott ezeket óhajtják, akkor ebben az óhajtásban önként értetődőleg bentfoglalatik, hogy a jogosság elvét, a méltányosság legszélső határáig elismerik. A kisebbség jogát, jogosságát minden munkapárti beszámolón hangoztatták. Lukács és Tisza minden nyilatkozatukban lojálisan nemcsak elismerték, hanem szinte kívánták, annyiban, amennyiben a parlamenti elvek megengedik. Ha pedig jogosság alatt Apponyi a juniusi törvények jogosságát érti, azokhoz sem férhet kétség, mert hiszen önmaga mondja, hogy azokat visszacsinálni nem lehet. Andrassy meg pláne azt írta, hogy: „Abszurdum lenne a véderőreformot és a többi tetszetős és népszerű törvények végrehajtását megakadályozni... Az ország érdeke tiltja ennek megkísérlését is.“

A jogosság elvének megmentéséhez tehát nincs szükség szünetlen harcra. Az igazi jogosságot jobbról is balról is mindenki egyértelműen elismeri. Csak azt nem ismerik el a többségi párt oldalán és nem ismerik el a kormányon lévők, hogy a kisebbségnek jogossága volna a parlamenti anarchiát tovább folytatnia. És önámítás lenne, ha Apponyi azt hinné és azt hirdetné, hogy a nemzet közvéleményének többsége jogosságnak tartaná az obstrukció technikázásának újabb felbredését.

Önámítás az is, ha Apponyi gróf azt véli, hogy amit ők követelnek, a nemzet is azt követeli: Lukács távozását, azét a Lukácsét, akit egy szolidáris többség támogat és aki a király feltétlen bizalmával dicsekedve, éppen most kapott öfelségétől egy olyan szokatlan nagy kitüntetés, amelyek jelentőségét kell, hogy mindenki elismerje.

Végül van még egy mindennél nagyobb önámítás. Apponyi gróf Mádon az egyenlő általános és részben titkos választói jog törvénybe iktatását sürgeti. De emellett ezt megelőzőleg szünetlen harcot hirdet. Hát hogy képzelet Apponyi gróf a választójogi reform megérkezését, ha „szünetlen harcra“ torlaszokat akar építeni az útjába? Ha harc lesz, nem pedig béke, akkor önámítás azt himni, hogy a választójog tárgyalását csak meg is kezdhessük.

Ennél a pontnál egy kissé gondolkodóba eshetik mindenki.

Hm! Furesa, ha Apponyi gróf Mádon egy szájjal hideget-meleget fuj egyszerre, választójogot is hirdet, meg előtte szünetlen harcot is és hozzágondolja az ember, hogy a nemes gróf mádi útja előtt Tiszadobon járt, ahonnét Andrassy fejéből a plurális eszméje kipattant: akkor szinte önkéntelenül kiszalad az író toll alul a sokszor elkoptatott adoma variációja: szegény választójog is alighanem odaérkezhetik újra, ahonnét kikerült: Mádra.

Szünetlen harcra nem szabad elébe feküdni a választójognak és nem kell önámítással azt himni és hirdetni, hogy a nemzet helyesli az ilyen szünetlen harcot, mely többek közt a kívánt nagy reform megvalósítását is akadályozza. Mert ez már nemcsak önámítás, hanem a nemzet ámitása is.

Egy havi közigazgatás.

— A közigazgatási bizottság ülése. —

N a g y b e c s k e r e k, szept. 10.

Torontálvármegye közigazgatási bizottsága tegnap délelőtt tartotta szeptember havi rendes ülését dr. Dellimanic Lajos főispán elnöklésével.

Az ülésen jelen voltak: Jankó Ágoston udv. tanácsos alispán, dr. Vinczehidny Ernő m. főjegyző, Kéler Ákos m. főügyész, dr. Haidegger Lajos m. főorvos, Hegedüs Kálmán h. arvaszéki elnök, Tóth István min. tanácsos pénzügyigazgató, Vámos Ignác műszaki tanácsos, Grézlo János és Bárány Árpád kir. tanfelügyelők, Axmann János kir. főállatorvos, Franz J. L., dr. Gyertyánffy László, dr. Pollák Győző, Tellecsy Kristóf bizottsági tagok, Rigó István, Novák Károly, dr. Horváth Kálmán előadók.

A szakelőadók jelentései az elmúlt hónapról a következők:

Adóügyek.

Tóth István min. tanácsos pénzügyigazgató az adóügyekről a következőket jelenti:

Torontálvármegye mint törvényhatóság területén állami egyenesadókban: a) megállapított adótartozás 8,521.276 kor. 15 fill., b) befizetés 5,401.627 kor. 25 fillér. Hátralék: 3,119.648 kor. 90 fill., vagyis az osztartozásnak 37%-a. A folyó évi augusztus havi befizetés 383.684 kor. 65 fillérrel kisebb, a f. évi január-augusztus

havi befizetés pedig átlagosan 628.398 kor. 12 fillérrel kisebb, mint a múlt év hasonló időszakában teljesített befizetések voltak. Hadmentességi díjban: a) megállapított tartozás 155.710 kor. 77 fill., b) befizetés 58.847 kor. 84 fill. Hátralék: 96.862 kor. 93 fillér, vagyis az osztartozásnak 62%-a. A folyó évi augusztus havi befizetés 11.077 kor. 43 fillérrel, a január-augusztus havi befizetés pedig 13.506 kor. 07 fillérrel kisebb mint a múlt év hasonló időszakában teljesített befizetések voltak. A pénzügyigazgatóság a f. évi augusztus hónapban 63 esetben ideiglenes házádomentességet, 27 esetben pedig fizetési halasztást engedélyezett. A kedvezőtlenebb befizetési eredmény indokát a kedvezőtlen pénzügyviszonyokban, részint pedig abban találhatjuk, hogy a cséplési munkálatok folyó évi augusztus hónapban foganatosítottak és a kisgazdák terményeiket még nem értékesíthették.

Népoktatás.

Grézlo János kir. tanfelügyelő havi jelentése így hangzik:

Az elmúlt augusztus hónapban vall. és közokt. m. kir. miniszter ur megbízásából s képviselőként jelen voltam a Délmagyarországi Tanító Egyletnek 21—23-án Csákon tartott nagygyűlésén. Cserrei Gyula kir. tanfelügyelő a nagyszentmiklósi m. kir. földmivésiskolánál rendezett tanítói gazdasági tanfolyam záróvizsgáján, állami kezelésbe vétel folytán a kir. kincstári ispánságtól átvette a rábéli állami iskola új épületét s felszerelését s elnökölt a törökbecsei községi iparitanonciskolai tanítók választásán. Fejess Kálmán s. tanfelügyelő résztvett Szmetana Nándor padei áll. tanító fegyelmi vizsgálatán. Nagybecskereken a VI., Józeffalván a II. áll. óvoda szervezetet. Nagybecskereken az áll. iskolával kapcsolatban kisegítő iskola létesült, mely iskola a gyengébb tehetségű gyermekekkel fog foglalkozni. Az őszi nagy hadgyakorlatok vármegyénk területére is kiterjedvén, miniszter ur rendeletére intézkedtem, hogy ezen területen levő iskolák működésüket csak szeptember 15-én kezdjék meg. Az állami iskoláknál üresedésben levő állások betöltettek. Az áll. tanítók családi pótlékának kiutalására miniszter ur a pénzügyminiszterrel egyetértve a m. kir. pénzügyigazgatóságot jogosította fel. Hivatalom a kiutaláshoz szükséges előmunkálatokat még augusztusban elkészítette s az egész anyagot a pénzügyigazgatóság rendelkezésére bocsátotta. Az utalványozások folyamatban vannak. Baaden Károly nagybecskereki áll. isk. ig. tanítót nyugdíjazása alkalmából érdemeinek elismerésül öfelsége az arany érdemkeresztel tüntette ki. Schmelcz Miklós nagyszentpéteri s Leszl Károly garabosi közs. tanítók érdemes működésük elismeréséül 200-200 K személyi pótlékot nyertek.

Miután Bárány Árpád kir. tanfelügyelő a pancsovai tanfelügyelői kirendeltség kisebb ügyeit referálta el,

Vámos Ignác műszaki tanácsos

az utügyekről

a következőket jelentette:

A vármegye területén átvonuló Szeged—Temesvár—szászsebesi és Versecz—pancsovai állami közutak teljesen jó karban vannak. A Bezdán—Titel—pancsovai állami közut Titel—perlaszi és a Perlasz—temesvári állami közut Perlasz—nagybecskereki szakasza pedig kielégítő állapotban van. A törvényhatósági közutak kiépített szakaszai megfelelő, a kiépítetlen szakaszok pedig könnyen járhatók voltak. A hadgyakorlatok területére eső állami és trvh. közutak teljes jókarba helyezése végett szükséges munkálatok az elmúlt hónapban folyamatban voltak. Az ut-

adó természetbeni leszolgáltatására kötelezettek augusztus hóban a nagy mezei, illetve gazdasági munka miatt mit sem szolgáltak le. A vármegye területén Pészak—Pakác vasuti megállóhelyen folyó évi szeptember hó 1-én postai ügynökség lép életbe.

Az egészségügy.

Dr. Haidegger Lajos megyei főorvos a vármegye egészségügyeiről a következőket referálta:

Torontálvármegye közegészségügyi viszonyai augusztus havában szintén kedvezők voltak. Heveny fertőző betegségek közül bejelentettek: 10 vörheny, 4 hasihagymáz, 20 difteritisz, 12 kanyaró, 7 hőkhurut és 1 gyermekági láz betegezési esetek. Ezen betegségek csak szórványosan fordultak elő és enyhe lefolyásúak voltak. Ezen hónapban a vármegyei orvosi kar létszámában azon változás történt, hogy Stock Frigyes máriaföldi körorvos meghalt. Okleveles szülésznők létszámában változás nem fordult elő.

Allategészségügy.

Axmánn János kir. főállatorvos havi jelentése szerint a múlt hó folyamán ragadós állatbetegség volt takonykór 1, lépfene 20, sertésorbánc 2, sertésvész 23, veszettség 7 községben, megszünt: takonykór 3, rühkór 1, lépfene 27, sertésorbánc 1, sertésvész 7 és veszettség 7 községben. A betegségek a sertésvéstől eltekintve csak szórványosan léptek föl.

Ezután több kisebb felebezett ügyet intéztek el, majd az elnöklő főispán javaslatára a bizottság jövő havi ülését október 7-ikére tűzte ki.

A nagybecskerek—titeli vasut.

— A titeli áthidalás. —

Nagybecskerek, szept. 10.

Sokszor hallottuk már annak szükségét, hogy Nagybecskerek és Titel között vasuti összeköttetés létesüljön, sőt egyes vállalkozók már vasuti előmunkálati engedélyt is kaptak többszörös meghosszabbítással.

A kérdés annyi idő óta lóg megoldatlanul a levegőben s annyira szükséges volna már a megoldása, hogy föl kell rázni esőndes alvásából a vasut ügyét.

Hogy a vasut eddig még nem létesült, annak egyik főoka valószínűleg az, hogy a titeli tisztai áthidalás eddig szintén nem valósult meg, mert hiszen az áthidalás adná meg a vasutnak igazi forgalmi értékét a vármegyére és nevezetesen annak székhelyére Nagybecskerekre.

Hogy milyen nagy előnyökkel jelentene a titeli tisztai áthidalás s ezzel együtt a Titel—nagybecskereki vasut létesítése, az alábbiakban megpróbáljuk körvonalozni.

A Titel—nagybecskereki vasut létesítésével Nagybecskerek városa gőcpontjává lenne egy újabb vasuti elágazásnak s ennek folytán itt újabb forgalmi irodák, vasuti épületek, raktárak stb. épülnének, hivatalnokok s munkások telepednének le, akik az új helyi érdekű vasut itteni gőcpontján a forgalom lebonyolításával foglalkoznak, ami a város belső forgalmát növelné s életét élénkítené.

Az áthidalás, illetve az új vasut lehetővé teszi, hogy az ország keleti és északkeleti részéről a Bosznia és eszéeg Fiume felé irányuló forgalomnak új ut nyitnának Temesvár felől Módoson át, valamint Arad felől Zsombolyán át Nagybecskerekre keresztül Titel—Ujvidék—Bród, esetleg Zágráb és Fiume felé. Ez az átmeneti forgalom e vasutvonalak szállítását növelné és Nagybecskerek város piacát is bizonyára tetemesen forgalmasabbá tenné.

Ami magát a titeli s nagybecskereki viszonyt illeti, itt is szembeötlők az előnyök. Titel városát kereskedelmi érdekei ma is Nagybecskerekre vonzzák, amit

elégé bizonyít az, hogy Nagybecskerek piacán nagyban szerepelnek a titeli áruk, másrészt az is, hogy Nagybecskerek és Titel között naponként állandó omnibusz-közlekedés van. A vasut létesülésével Titelnek Nagybecskerekkel való kereskedelmi érintkezése és így Nagybecskerek forgalma még inkább megnövekednék.

Azután itt van Nagybecskerek és Titel között két igen vagyonos és élénk kereskedelmi forgalommal bíró nagyközség: Perlasz és Rezsőháza. Ezt a két községet a Titel—nagybecskereki vasut közvetlen, gyors és előnyös összeköttetésbe hozná Nagybecskerekkel, ami ismét az itteni piacnak lényeges fellendülését vonná maga után.

Az áthidalás és a vasut azonban általában véve élénkítené a kereskedelmi érintkezést Nagybecskerek, Bács-Bodrogvármegye és a Szerémség között s lényegesen fokozná az e vidékek között a mai közlekedési nehézségek dacára is élénk személyforgalmát.

Az a körülmény pedig, hogy vasutal több irányból is megközelítő egy vízi uttal bíró város, mint Nagybecskerek, különösen előnyös azért is, mert alkalmassá teszi arra, hogy gyáripára fejlődjen s újabb gyárakat létesítsenek.

Az áthidalás és a vasut tehát mindenképpen előnyére válnék Nagybecskereknek, illetve a vármegyének és semmi tekintetben nem befolyásolná károsan a nagybecskereki piacot. Nem érintené károsan például a vasut a nagybecskereki vízi forgalmat, mert azt a gabonát, amit ma Nagybecskereken hajóznak be, továbbra is itt raknak be, miután a rezsőházi vagy titeli kikötőkbe való beszállítás lényegesen több vasuti szállítást okoz, mint amennyit a Nagybecskerek—titeli vízi szállítás költsége kitesz. Azonkívül itt már kész raktárházak vannak, amelyek a vasutról a hajóra való közvetlen átrakást lehetővé teszik, holott Titelben és Rezsőházán ilyenek nincsenek s ezeken a helyeken ilyen raktárházakat a nagybecskerekiek mellett nagy költséggel felállítani nem érdemes.

Mindezek kétségkívül olyan horderejű előnyök Nagybecskerek városára, valamint a vármegyére nézve is, hogy mindent el kell követni a tisztai áthidalás és a Nagybecskerek—titeli vasut mielőbbi létesítése érdekében s ezirányú erőteljes lépések megtételét a legmelegebben ajánlhatjuk az illetékes tényezők figyelmébe s bizonyosak vagyunk benne, hogy ezt nem is mulasztják el.

HIREK.

— **Erzsébet királyné emléke.** Ma van évfordulója annak, hogy néhai Erzsébet királyné egy örült anarkista törének áldozatául esett. Az évfordulóról minden esztendőben megemlékeznek s így az idén is a róm. kath. plébánia-templomban ma délelőtt ünnepi gyászmise volt, amelyet Magyary Pál pápai kamarás apátplébános végzett.

— **A főispán hivatalvizsgálaton.** Dr. Dellimanics Lajos főispán ma reggel Antalfalvára utazott, ahol az ottani főszolgabírói hivatalban hivatalvizsgálatot tart. Antalfalváról Alibunárra és Pancsovára megy a főszolgabírói hivatalokat megvizsgálni a főispán s esütörtökön este tér ismét vissza Nagybecskerekre.

— **A kulturegyesület ülése.** A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület szeptember hó 12-ikén esütörtökön délután fél 5 órakor a vármegyeház alispáni kistermében igazgatósági ülést tart, amelyen a téli kulturmunkát készíti elő az igazgatóság.

— **Az izraelita újév.** Szeptember 12. és 13-ikán ünneplik az izraeliták az újév ünnepét (Rosch-Haschonoch), melyet a világ teremtése napjának is neveznek. Az izraeliták a világ teremtésétől 5673 évet számitanak. A templomban az újév első napján 9 órakor megnyitják a frigyládát és felolvassák a szentírásnak egy szakaszát, melylyel kapcsolatosan dr. Klein Mór főrabbi prédikációt tart. Az ünnep különben már szerdán este 6 órakor imával veszi kezdetét.

— **A sorozás eredménye a nagybecskereki járásban.** A nagybecskereki járásban tegnap fejezték be a sorozást, amely kedvező eredménnyel járt, amennyiben 825 felhívott hadköteles közül 238-at soroztak be a közös hadseregbe, 71-et a honvédséghez, míg 17-et a póttartalékba helyeztek.

— **Zászlószentelés.** Temesvárról írják: A Mária-Radna Bucsuegylet vasárnap tartotta zászlószentelési ünnepélyét a székesegyházban, melynek különös dísz kölcsönzött a megyéspüspök, dr. Glattfelder Gyula beszéde és szentelési aktusa, valamint Németh József felsz. püspök, dr. Kiss János tud. egyet. rektor, dr. Szentkláray Jenő, Bauer György, dr. Grosz József, Pacha Ágost kanonokok, a központi papság, száza menő katolikus hívek jelenléte, nemkülönben Magyary Pál nagybecskereki apátplébános ünnepi beszéde. A Mária-Radna, valamint a többi egyetek zászlóik alatt délután fél három órakor a székesegyházba vonultak, amely teljesen megtelt ajtatos hívekkel. Három órakor megkezdődött a szentelés. Glattfelder Gyula püspök rövid imát, majd szép és megható beszédet mondott a zászló jelentőségéről. Beszéd után felavatta a zászlót és annak rudjába beillesztette az első szöveget. Erre következett az ünnepi vecsernye, melyet dr. Grosz József apátkanonok szolgáltatót, utána Magyary Pál apát ünnepi szentbeszéde. A kiváló szónok röviden esetelte a temesvári zarándoklatok százötven éves történetét, az egyet husz éves fennállását, majd áttért arra a nagy misszióra és befolyásra, melylyel a katolikus hívek vallásos életére kihatott és szívhez szóló szavakban esetelte a Mária-lobogó jelentőségét. A beszéd után következett a szegbeverés, mely hat óráig tartott. Az ünneplők ezután a zászlóval együtt kivonultak a gyárvárosi katolikus legényegyletbe, hol ünnepi diszgyűlés keretében megválasztották Magyary Pál apátplébánost dísztaggá és gyönyörűen kiállított oklevelet nyújtottak át neki. Az ünnepek közveasora és mulatsággal értek véget.

— **Huszárok Nagybecskereken.** A nagygyakorlatok befejeztével a jövő héten egy napig délceg lovaskatonák lesznek vendégei Nagybecskereknek. Szeptember 17-ikén ugyanis a hadgyakorlatokról hazamenet egy század huszárság vonul keresztül Nagybecskereken. A huszárok egy napig lesznek csupán vendégei a városnak s másnap továbbvonulnak álmáshelyükre Pancsovára.

— **Uj magyar lap Nagyikindán.** Nagyikindán „Bánát” címmel hetenként kétszer megjelenő új magyar politikai lap indult meg. Az új lap szerkesztője dr. Deák Gyula s első száma tegnapelőtt jelent meg.

— **Kirándulás.** A Délmagyarországi Tanító Egylet 1913. évi július hó elején Belgrád—Zágráb—Fiume, a magyar és osztrák tengerpart és Velenczébe kirándulást rendez. A kirándulás vezetésével Osztie Béla nagybecskereki igazgató-tanítót bizta meg. A kirándulás kilence napig tart és összesen (teljes ellátással és utazással) 127 koronába kerül, mely összeg havi részletekben is törleszthető. Részletes felvilágosítással, utleirással és programmal szívesen szolgál az érdeklődőknek Osztie Béla ig. tanító.

— **A hálószerzők réme,** a poloskák kiirtása eddig a lehetetlen dolgok közé tartozott. Mióta azonban a „Löcherer Cimexinell” történet próbák, beigazolódt, hogy a Cimexin hatása folytán a peték rögtön kiszáradnak és többé ki nem kelnek. A Cimexin mindenütt használható, szövetet, butort, falat vagy festést nem piszkít; nyomot, vagy foltot nem hagy. Moly ellen egyedül biztos szer.

Kapható: Kollarich G. valamint Czika J. L. gyógyszerárakban és a készítőnél „Löcherer Gyula gyógyszerárában Bártfán.”

TAJÉKOZTATÓ.

Az ingyenes olvasóhelyiség és közkönyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig. Könyvtára vasárnap, szerda, péntek délután 5-7 óráig.

A fürdő (telefonszám 118.) minden nap reggel 6 órától kezdve déli 12 óráig az urak részére nyitva van, hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől negyed 5 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délnél gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva.

A „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjigete” nagybecskereki fiókja minden hé 1-je és 15-ike után eső vasárnapján fogad el befizetéseket az Ellmer-féle helyiségben d. u. 3-5 óráig. — A beiratások szintén ott eszközöltnék.

Szeptember 13-14. Megyei áll. vál. ülése.
14. Jegyzői nyugdíjintézet ülése
16. Megyei közgyűlés.
Október 7. A közig. bizottság ülése.

TÁVIRATOK.

Kitüntetések a véderőjavaslatért.

Budapest, szept. 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Lukács László miniszterelnök kitüntetésén kívül még több kitüntetést fog adni a király a véderőjavaslatok elintézéséért. Így kitüntetést kapnak a honvédelmi és igazságügyi miniszterek, valamint a javaslat parlamenti előadói. Hazai Samu honvédelmi minisztert magyar bárói rangra emeli a király, Székely Ferenc igazságügyminiszter pedig a vaskoronarend elsőosztályát kapja.

Lukács László miniszterelnököt, akinek kitüntetése a holnapi hivatalos lapban jelenik meg, a munkapárt körhelyiségében összegyűlt képviselők táviratilag üdvözölték, amelyben konstatálják a királynak iránta való újabb kegyét s kívánják, hogy a kitüntetést úgy a saját, mint az ország boldogságára sokáig viselje.

A nagygyakorlatok.

Budapest, szept. 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Makóról sürgönyzik, a nagygyakorlatok zárómérkőzései teljes erővel folynak. Tegnap délelőtt a déli hadsereg előnyomult a Maroson át s az előnyomulást az ellenfél nem tudta megakadályozni.

Ferenc Ferdinánd trónörökös Mezőhegyesen jól érzi magát. Mindennap hajnalban kel s első dolga, hogy gyöngéhangu táviratot intéz a nejehez, majd kilovagol kíséretével és a vezérkarral a hadgyakorlatok színhelyére.

Az idej nagygyakorlatok a katonákra rendkívül strapával járnak, mert még mindig esik s az utak csak a legnagyobb fáradtsággal járhatók. Mindennap egész sereg kimerült katonát szállítanak a kórházakba s a szegedi kórházak például zsúfolva vannak katonákkal. A katonai körök maguk is mondják, hogy ilyen nehéz hadgyakorlat már régen nem volt.

Külgügyminiszterünk az olasz királynál.

Budapest, szept. 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsi jelentés szerint, Berchtold gróf külgügyminiszterünk legközelebb Rómába utazik, ahol tisztelni fog az olasz királynál. Hivatalos jelentés szerint, a tisztelgés bemutatkozó jellegű, de természetesen szóba fog kerülni a kihallgatás alkalmával az olasz-török béke ügye is s nem lehetetlen, hogy Berchtold gróf tisztelgése véglegesen kedvező irányba viszi a béke ügyét.

Az ellenzéki intézőbizottság ülése.

Budapest, szept. 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) A szövetség ellenzék intézőbizottsága ma délelőtt 10 órakor kezdte el a néppárt körhelyiségében tanácskozását, amelyen véglegesen megállapítja állásfoglalását a politikai helyzetben. Az értekezlet előtt elhangzott előzetes nyilatkozatok arra vallanak, hogy a szövetség ellenzék nem mond le szélsőséges magatartásáról. Zlinszky István, aki a délelőtti folyamán néhány perere eltávozott az értekezletről, az újságíróknak szintén egy nyilatkozott, hogy az ellenzék a kormány ellen a legkérlelhetlenebb harcot fogja folytatni. Mindazonáltal, hir szerint, az értekezleten olyan vélemények is hangzottak el, melyek valamely közéleti tartanának kívánatosnak. A tanácskozás egyébként előreláthatólag belenyulik a késő délutáni órákba, sőt lehet, hogy a tanácskozást még holnap is folytatni fogják.

Szerencsétlenség a francia hadgyakorlatokon.

Budapest, szept. 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Párisból sürgönyzik, a most folyó francia hadgyakorlatokon súlyos szerencsétlenség történt. Egy lovasroham alkalmával negyven lovas elbukott s a többi lovasok, nem tudva a rohamot visszatartani, keresztülgázoltak az elbukott lovasokon. A szerencsétlen lovasok mind súlyosan megsebesültek, köztük sokan halálosan.

A balkáni zavarok. — Ószerb királyság.

Budapest, szept. 10. (A „Torontál” eredeti távirata.) Belgrádi jelentések szerint, a macedón bandák fővezére, Isza Boljetinac azt a kijelentést tette, hogy Ószerbiát legközelebb önálló királysággá fogja kikiáltani.

TŐZSDE.

(Arak 50 kilogrammonként.)

Buza (októberre)	11:20	—
Buza (áprilisra)	11:70	—
Rozs (októberre)	9:66	—
Zab (októberre)	10:37	—
Tengeri (szeptemberre)	9:37	—
Tengeri (májusra)	7:61	—

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Nyiltér.

E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Fog-Krém
KALODONT
Szájviz

Magy. kir. államvasutak üzemeltetőség Szeged.
27752/1912. szám.

Pályázati hirdetmény

oltatlan mész és téglák szállítására.

A magyar királyi államvasutak szegedi üzemeltetősége ezennel nyilvános pályázatot hirdet a vonalain 1913. évben szükséges fent megnevezett anyagok szállításának biztosítására.

Jövő 1913. évben a következő mennyiségek szükségesek:

- 2700 g. oltatlan fali mész.
- 787000 drb falitégla.
- 167700 drb lapos fedélcserép.

A szállításra vonatkozó részletes feltételeket magában foglaló ajánlati felhívás a ma-

gyar királyi államvasutak szegedi üzemeltetőségénél megszerezhető és a magyar királyi államvasutak igazgatóságánál és üzemeltetőségénél megtekinthető. Ugyancsak az említett hivataloknál tekinthetők meg a hivatalos órák alatt a szállításra vonatkozó általános feltételek is, melyek 50 fillér lefizetése mellett a magyar királyi államvasutak igazgatóságának budapesti nyomtatványtárából megszerezhetők.

Postaszállítás esetén bérmentesítésre még 20 fillér bekioldandó a nevezett hivatalhoz.

Az ivenkint egy koronás magyar okmánybélyeggel ellátott ajánlatok ezen külcimvel: „Ajánlat a 27752/912. sz. pályázati hirdetményben kiirt anyagokra” 1912. évi szeptember hó 21. napjának déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak szegedi üzemeltetősége I. osztályának főnökéhez benyújtandók vagy postán beküldendők.

Bánatpénzül az ajánlott anyag értékének 5%-a készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban 1912. évi szeptember hó 20-ik napjának déli 12 óráig a szegedi üzemeltetőség gyűjtőpénztáránál leteendő, esetleg posta útján beküldendő.

Az ajánlati felhívástól eltérő, szabálytalanul kiállított, az ajánlattevő által alá nem irt, javított vagy vakart szövegű, sértett vagy pecséttel le nem zárt borítékba helyezett elkésve vagy táviratilag tett és oly ajánlatok, melyekre nézve bánatpénz le nem tétetett, figyelembe nem vétetnek.

Szeged, 1912. évi augusztus hóban.

Az üzemeltetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Vonatok érkezése és indulása Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1912. évi május hó 1-ső napjától.

ÉRKEZIK.	óra percc
Nagybecskerektől pályaudvarra.	
Temesvár—Versec—Zsombolyáról délelőtt	9:28
Pancsováról délután	7:04
Budapest—Szegedről reggel	6:20
Budapest—Szegedről délután	3:15
Szegedről délelőtt	9:34
Budapest—Nagykikindáról este	9:21
Szécsányból este	6:40
Nagybecskerek-bégap. pályaudvarra.	
Zsomb.—Versec—Alibunár—Temesvárról este	8:16
Módosról reggel	6:30
Pancsováról reggel	8:28
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon reggel	8:23
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon délután	4:11
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon este	9:34
Szécsányból este	6:29
INDUL.	
Nagybecskereki pályaudvarról.	
Pancsovára délelőtt	8:10
Pancsovára este	7:27
Szeged—Budapestre reggel	7:20
Szeged—Budapestre délelőtt	11:27
Szeged—Budapestre este	7:27
Szegedre délután	1:17
Szeged—Nagykikinda—Budapestre reggel	6:21
Karlovára délelőtt	10:00
Nagybecskerek-bégap. pályaudvarról.	
Zsombolya—Temesvár—Versec délután	4:15
Temesvár—Versec—Antalfalva—Pancsova—Alibunárra reggel	3:33
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon reggel	2:26
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon délelőtt	11:55
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon délután	5:25
Módosra reggel	6:35
Zsombolyára délelőtt	10:59

Petz Antal

uridivat áruháza
Nagybecskerek.

Kobrák-cipő és tenniscikkek raktára.
Telefon 88. Telefon 88

Tulhalmozott raktár miatt mélyen leszállított árakon ajánlok:

- Női ruhadiszeket,
- kész bluzokat,
- szallagokat,
- csipkéket,
- férfiingeket,
- férfi- és nőcipőket,
- ugyszintén férfikalap ujdonságokat.

1037—50,5

Párdányi járás főszolgabírájától.
771—1912. szám. 1049—2.1

Pályázati hirdetés.

Az elhalálozás folytán megüresedett s járásomhoz tartozó **jánosfüdési községi orvosi állásra** ezennel pályázatot hirdetek.

A községi orvos javadalmazása:

1. Évi 1600 korona fizetés, 5 évenként 200 korona nyugdíjba beszámítandó korpótlék.
2. 400 korona lakbér, mely a község által fizetendő.
3. Mint községi halottkém hozzávetőleg 100 korona

Felhívom a pályázni kívánókat, hogy az 1908. évi XXXVIII. t.-c. 7. §-a alapján eredeti orvosi oklevelüket vagy annak hiteles másolatát, esetleg eddigi alkalmaztatásukat és a német nyelv tudását igazoló okmányaikat folyó évi **szeptember hó végéig** bezárólag annál is inkább nyújtsák be, mert a később érkező kérvények figyelembe vételét nem fogom kitűzni.

A választás határnapját később fogom kitűzni.

Párdány, 1912. évi szeptember hó 1-én.

Sántha, tb. főszolgabíró.

Van szerencsém értesíteni tisztelt vevőimet, hogy a

Városi virágcsarnoknak magánkézbe történt átadása folytán ezentúl **koszorúk, csokrok, cserpes virágok stb. Bajza-utcai (Amerika) Városi kertészetben rendelhetők meg.**

További szíves pártfogást kér

Oláh Gábor, városi kertész.
1059—3.1

Tánciskola megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy **folyó évi szeptember hó 24-ikétől a „Pest-szálloda“** (e célra elkülönített) **termében táncanfolyamot nyitok.**

Kisebbségi részére zártkörű tanfolyam délután 5 órától 7 óráig. — Felnőttek részére este 8 órától 10 óráig.

Jelentkezni már most lehet a beiratkozás céljából **Fendler József** ur. üzletében és lakásomon a „Pest-szálloda“-ban.

A nagyérdemű közönség pártfogását kérve

kiváló tisztelettel
Katz S. Sándor,
okl. táncanár.

1058—3.1

Nagykikindai járás főszolgabírájától.
2476—912. szám. 1054—3.1

Pályázati hirdetés.

Az üresedésben levő **padéi körorvosi állásra** pályázatot hirdetek.

A körhöz tartozik az összeépült Magyarpadé és Padé község. Az összes lélekszám 3617.

Felhívom pályázni óhajtókat, hogy az 1908 : XXXVIII. t.-c. 7. §-ában előírt képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket folyó évi **október hó 5-ig** a nagykikindai szolgabírói hivatalhoz küldjék be.

Javadalmazás az 1908 : XXXVIII. t.-c. értelmében 1600 kor. törzsfizetés, 5 évenként összesen 800 koronára emelkedhető 200 korona ötéves pótlék, Magyarpadé és Padé községtől egyenként 300—300 korona személyi pótlék, Magyarpadé és Padé községtől egyenként 150—150 kor. lakbér, szabályrendeletileg megállapított, nappal 1, éjjel 2 korona látogatási díjak, továbbá halottkémelési és hásszemlézeti díjak élvezete.

A választás 1912. évi október hó 8-án d. e. 8 órakor fog Padé község-házánál megtartani.

Nagykikinda, 1912. évi szeptember 5-én.

Horváth Zoltán, főszolgabíró.

A csenei járás főszolgabírájától.
3874—1912. szám. 1044—3.2

Pályázati hirdetés.

A Torontálmegye csenei járásához tartozó **Nagyjécsa** községben üresedésben levő **községi jegyzői állásra** pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1900 : XX. t.-c. 3. §-ában előírt képesítést, az életkort és az eddigi alkalmaztatást igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket a csenei főszolgabírói hivatalhoz a **f. év október havának 1-éig** benyújtsák, mert a később beérkező kérvényeket figyelembe nem veszem.

Az állás javadalmazása:

Készpénzfizetés évi 1923 kor. 46 fillér. Utátalány 160 korona.

Szabad lakás és az ahhoz tartozó kert haszonélvezete.

A magánmunkálatokért szedhető, a vármegyei szabályrendelet által megállapított díjak.

A választás határnapját később fogom kitűzni.

Csene, 1912. szeptember hó 5.

ifj. Tullies György, főszolgabíró.

Valkány község előjáróságától.
3161—1912. szám. 1048—3.2

Árlejtési hirdetés.

Valkány község képviselőtestülete 33. sz. véghatározatával egy **csendőri laktanya építését** rendelte el, az erre vonatkozó terv és költségvetés a községi jegyzői irodában f. évi szeptember 16-ig betekintés végett közszemlére vannak kitéve.

Azon vállalkozók, kik ezen építési munkát elnyerni óhajtják, abbéli zárt ajánlataikat 1912. évi **szeptember 16-ig** okvetlenül nyújtsák be Valkány község előjáróságához, mivel az elkészen beérkezett ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlatok felett a képviselőtestület határoz, mely az ajánlatok beérkezése után azonnal összeül.

A vállalkozóval a szerződés azonnal meglesz kötve, a szerződés a vállalkozóra azonnal, a községre pedig csak akkor, ha a törvényhatóság a fent írt számú véghatározatot jóváhagyja.

Az építésre a költségvetés szerint előirányzott összeg 24734 korona 79 fillér, melynek 10%-a bántépénzül leteendő. Az épület 1913. évi április hó 1-én átadandó.

Valkány, 1912. évi szeptember 5-én.

Simonsich Béla,
jegyző.

Mürea Elek,
bíró.

3 szobás lakás

előszobával, fürdőszobával és mellékhelyiségekkel **azonnal vagy**

novemberre kiadó.

Sakits-u., Pányi-féle új ház,
Kónya ház mellett. —

1056—3.2

Szép jövedelmet

érhetnek el azon egyének, kik egy elsőrendű bankdisponens vezetésével az értékpapírpiacon a közeljövőben várható konjunktúrában részt óhajtanak venni. Ebben már kis-bb tőkével rendelkezők is participálhatnak; csekély nyereségesedés mellett szívesen szolgálok felvilágosítással. Megkeresések

„Bankdisponens“ jelige alatt **Eckstein** hirdetési irodájába Budapest, VII., Erzsébet-körtut 37. kéretnek.

1010—3.3

Kapható: Czika József gyógyszerárban és Kovács Sándor drogeriájában. 892-100.68

Lakás.

4 szoba és mellékhelyiségekből álló utcai lakás Melenczei-utca 5052. szám alatt

november hó 1-től kiadó.

Bővebbet Annau és Schulz fatelepen.

1061—2.1

Riessner-kályhák,

a világ legjobb és használatban legtakarékosabb fűtőeszközei

Egészségi szempontból a legideálisabb rendszer.

Egyszeri betüzeléssel egész télen ég, mi által a sok fáradsággal és költséggel járó mindennapi betüzelés megtakarítható.

Látható tűz. Eredeti biztonsági szabályozó.

Gázömlés vagy robbanás teljesen kizárva, ellenben mindig egyenletes és egészséges melegség különösen a szoba alsó légrétegeiben is

Egyedüli elárúsítás nagybecskerek és vidéke részére:

Boleszny Antal
vaskereskedésében az arany kaszárhoz.
Honyadi-utca 606 37.

1020—40 10

LAKÁS

3 szoba és mellékhelyiségekből álló utcai lakás, Uri-utca 6. sz. a.

november 1-től kiadó.

Bővebbet 1060—2.1
Annau és Schulz fatelepen.

Háziszolga

azonnali belépésre **felvétetik.**

Cím a kiadóhivatalban.

925—x 11

Hirdetéseket

jutányos árért közöl a

Torontál

pol. napilap kiadóhivatala.